

Kjótská dohoda na konci, co dál? – Výsledky a perspektivy mezinárodních dohod pro ochranu klimatu

**Ing. Gabriela Fischerová,
F.CON., s. r. o**

Globální změna klimatu – fikce a fakta

15.6. 2010, Liberec, Česká republika

Mezinárodní rámec

- **Rámcová úmluva o změně klimatu - ČR**
přistoupila k úmluvě dne 7.10.1993. Úmluva vstoupila v platnost dne 22. 3. 1994, uveřejněná pod číslem 80/2005 Sbírka m.s.
- **Kjótský protokol - ČR** ratifikovala dne 15.11.2001. Protokol vstoupil v platnost dne 16. 2. 2005, uveřejněn pod číslem 81/2005 Sbírka m.s.
- **Kodaňská dohoda** – prosinec 2009
- **Co dál**

Úmluva – hlavní cíl (Čl. 2)

- „...stabilizace koncentrací skleníkových plynů v atmosféře na úrovni, která by předešla nebezpečnému narušení klimatického systému vlivem lidské činnosti. Této úrovni by mělo být dosaženo v takové lhůtě, která dovolí ekosystémům, aby se přirozenou cestou přizpůsobily změně klimatu, která zajistí, že nebude ohrožena produkce potravin, a která umožní, aby hospodářský rozvoj mohl pokračovat udržitelným způsobem.“

Úmluva – principy (Čl. 3)

- **Princip předběžné opatrnosti** – s preventivní akcí nelze čekat až na výsledek definitivní vědecké analýzy rizik.
- **Princip mezigenerační odpovědnosti** - současný ekonomický rozvoj může probíhat jen za okolností, které neohrozí potřeby příštích generací.
- **Princip společné, avšak diferencované odpovědnosti** - „rozvinuté země“ nesou hlavní odpovědnost za rostoucí koncentrace skleníkových plynů v atmosféře.

Příloha I

Austrálie, [Rakousko](#), [Belgie](#), [Bělorusko](#), [Bulharsko](#), Kanada, [Chorvatsko](#), [Česká republika](#), [Dánsko](#), EHS, [Estonsko](#), [Finsko](#), [Francie](#), [Německo](#), [Řecko](#), [Maďarsko](#), Island, [Irsko](#), [Itálie](#), [Japonsko](#), [Lotyšsko](#), [Lichtenštejnsko](#), [Litva](#), [Lucembursko](#), Monako, [Nizozemí](#), [Nový Zéland](#), [Norsko](#), [Polsko](#), [Portugalsko](#), [Rumunsko](#), [Ruská federace](#), [Slovenská republika](#), [Slovinsko](#), [Španělsko](#), [Švédsko](#), [Švýcarsko](#), [Turecko](#), [Ukrajina](#), [Spojené království Velké Británie a Severního Irska](#), [Spojené státy americké](#), ([Malta](#))

Příloha II

Austrálie, Rakousko, Belgie, Kanada, Dánsko, EHS,,
Finsko, Francie, Německo, Řecko, Island, Irsko,
Itálie, Japonsko, Lucembursko, Nizozemí, Nový
Zéland, Norsko, Portugalsko, Španělsko,
Švédsko, Švýcarsko, Spojené království Velké
Británie a Severního Irska, Spojené státy
americké

Úmluva – závazky (Čl. 4, 5, 6)

Všechny strany mají povinnost:

- Inventarizovat emise;
- realizovat národní programy na snížení emisí;
- podporovat rozvoj technologií, vědecký výzkum, veřejnou osvětu, výměnu informací;
- vzájemně komunikovat a spolupracovat.

Úmluva – závazky ⁽²⁾

Rozvinuté země přílohy I (včetně ČR):

- Přijmout národní politiku a opatření na omezení emisí skleníkových plynů
- Předkládat národní sdělení o inventurách, politice a opatřeních, projekcích budoucích emisí, hodnocení zranitelnosti a adaptace, finančních zdrojů, apod.

Úmluva – závazky ⁽³⁾

- **Rozvinuté země zahrnuté do přílohy II Úmluvy (ČR není zařazena v příloze II):**
- Poskytovat nové a dodateční finanční zdroje na pokrytí dohodnutých plných nákladů rozvojových zemí na plnění jejich závazků
- Ulehčit transfer environmentálních technologií do rozvojových zemí

Kjótský protokol

- Jen pro země přílohy I
- Kvantifikované redukční cíle – celkově o minimálně 5% v období 2008 – 2012 v porovnání s rokem 1990, nebo jiným základním rokem.
Individuální cíle jsou od -8% do +10%
- ČR: -8%.
- V roce 2008 emise ČR: -26,5%

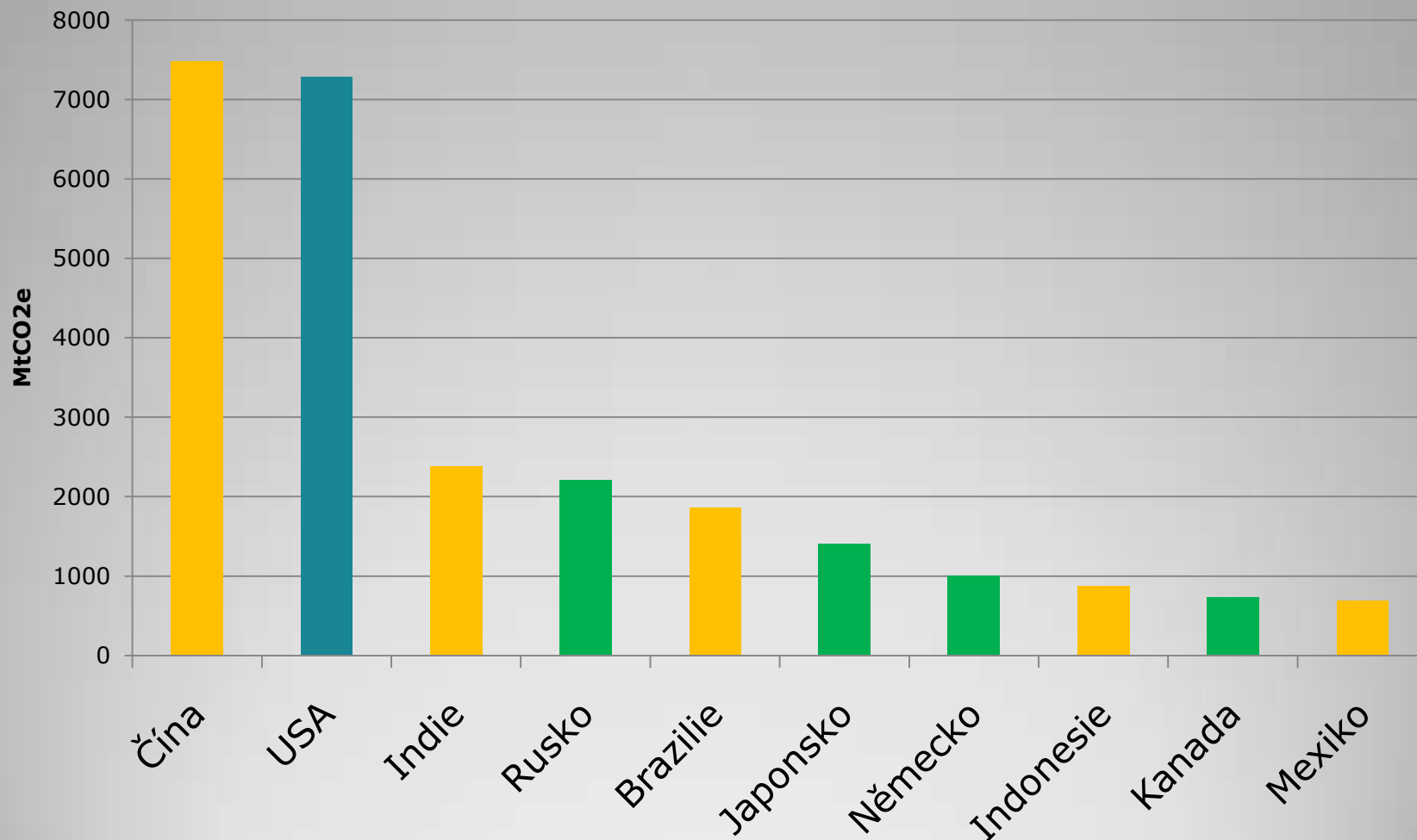
Kjótský protokol (2)

- Flexibilní mechanismy
- Možnost spájení závazků – (burden sharing) – využilo 15 členských států Evropské Unie (-28% až +27%)
- Další závazky: národní inventarizační systémy; revize protokolu...

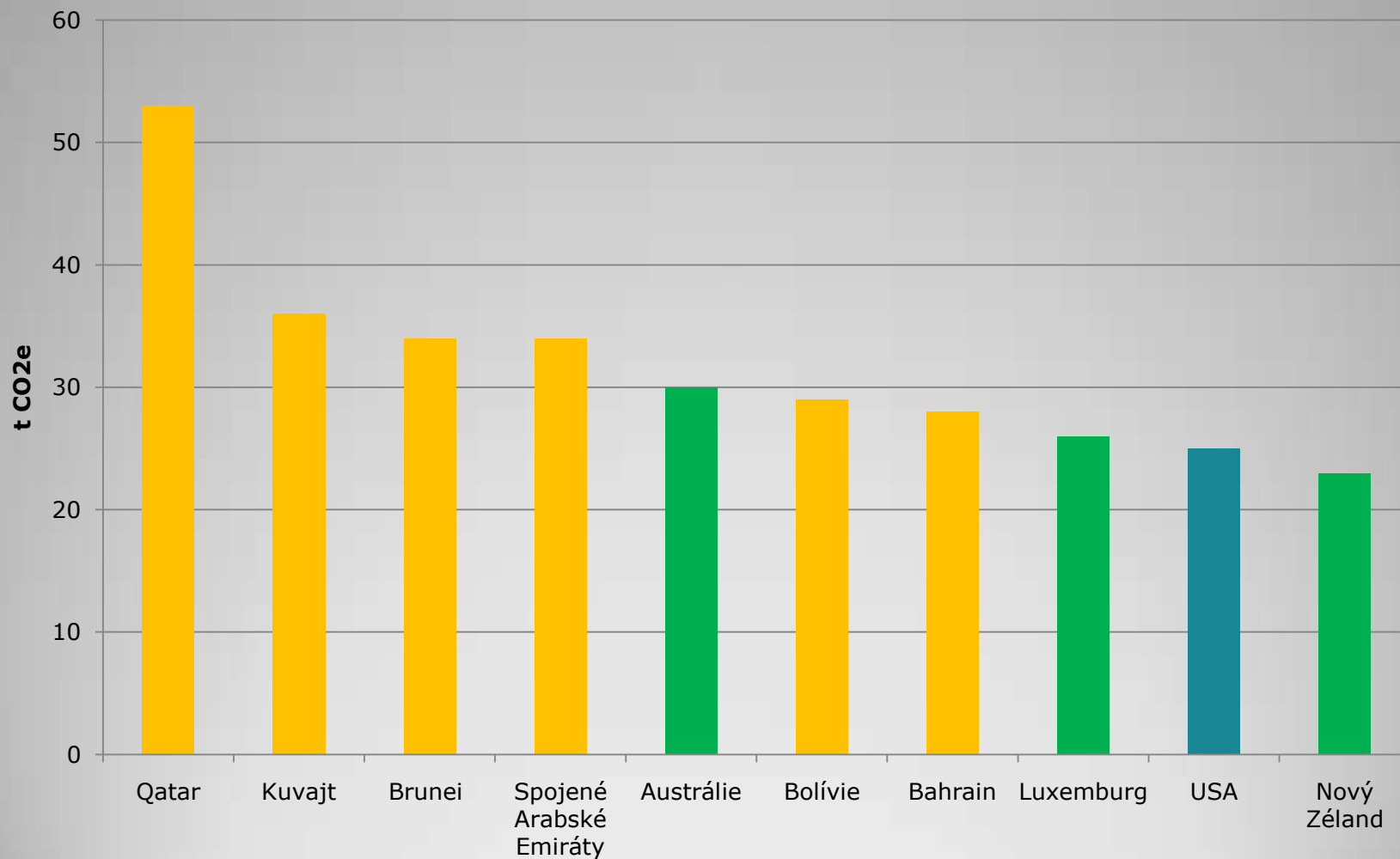
Klíčové problémy KP

- Nedostatečný celkový redukční závazek
- Omezená platnost (2008 – 2012) pro snižování emisí
- Redukční závazky jenom pro některé země (příloha I)

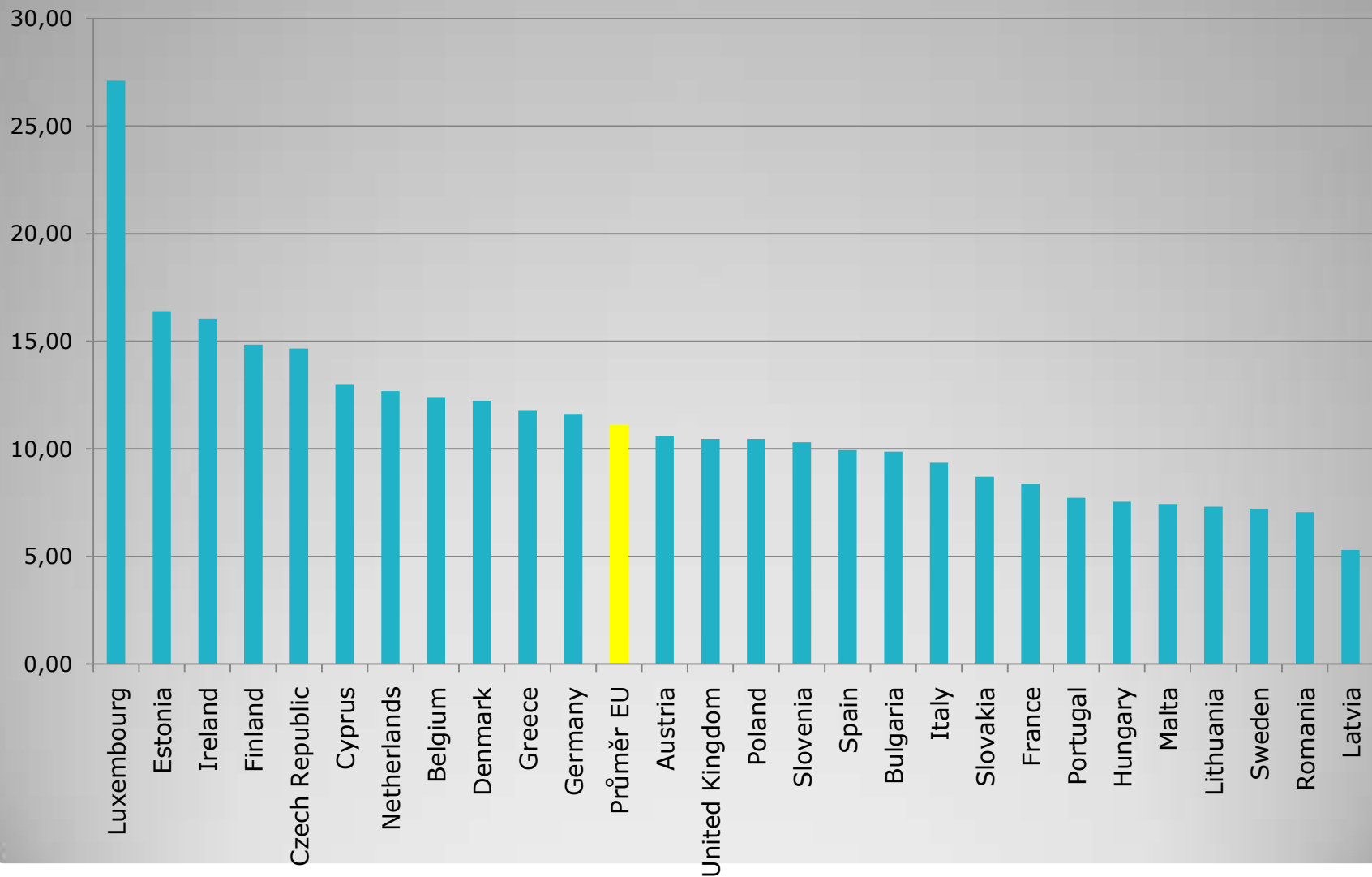
Celkové GHG emise v 2005

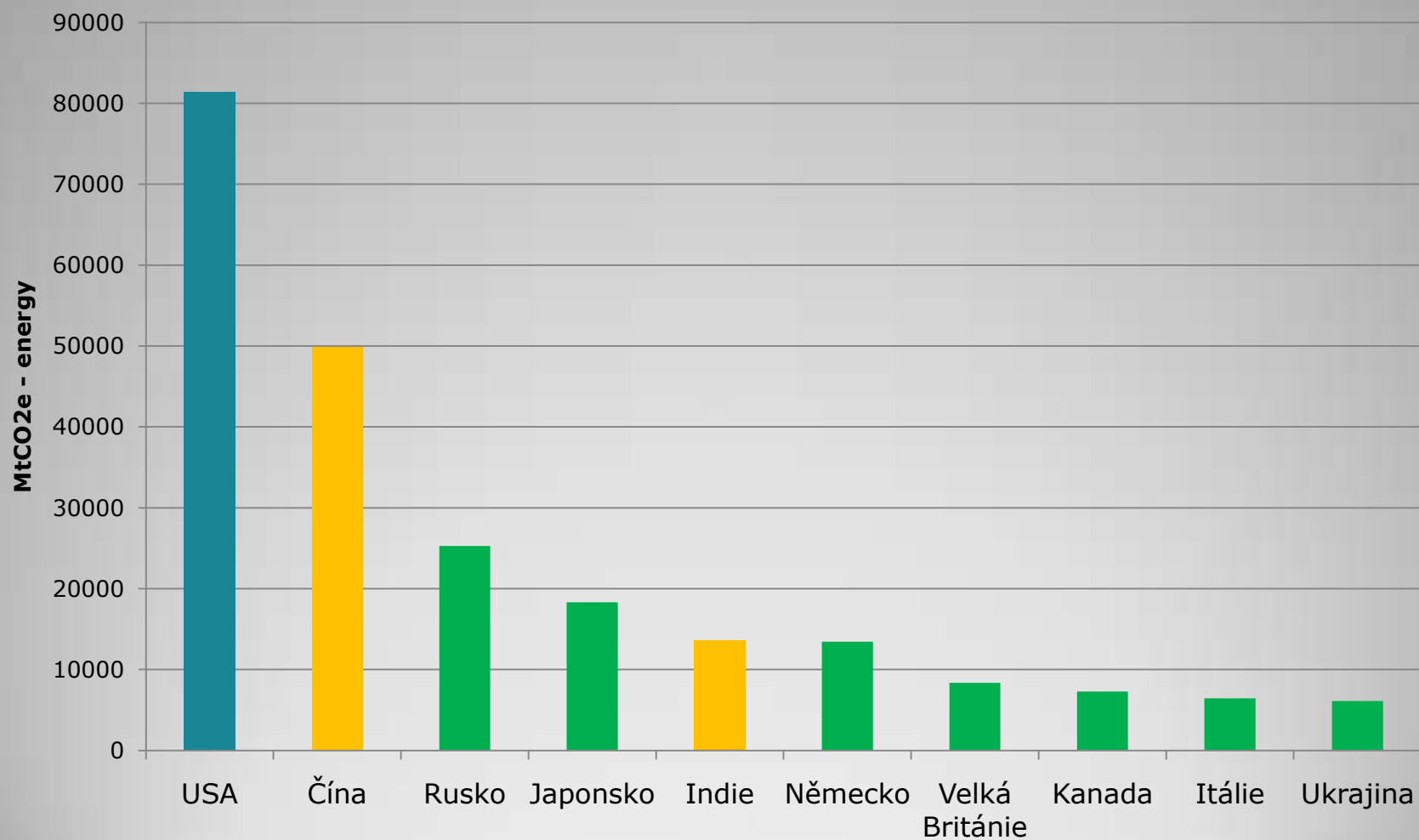
GHG per capita 2005

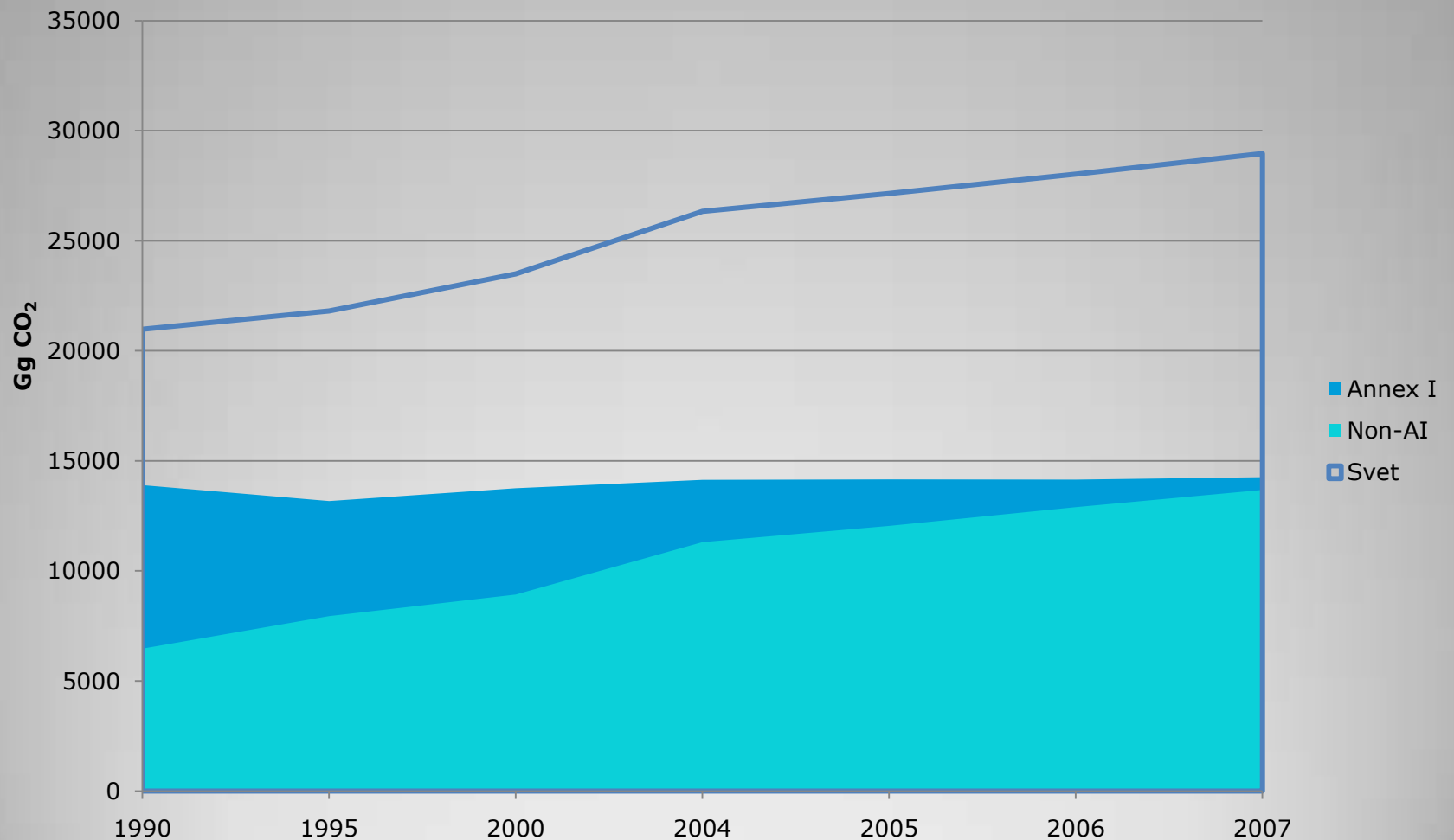
Per capita emise v EU, rok 2007, t CO_{2ekv.}

Kumulativní emise 1990 - 2004

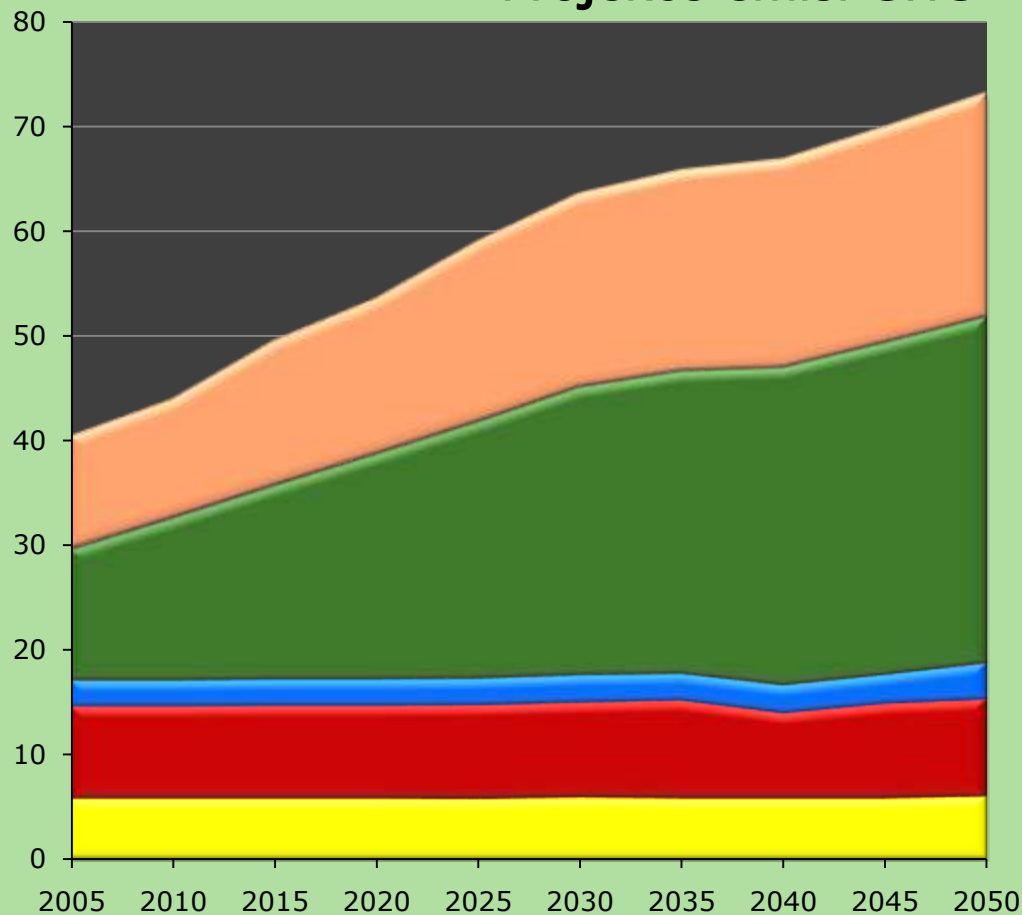

Vývoj emisí CO₂ z paliv od roku 1990

Gt CO₂ ekv.

Projekce emisí GHG

■ Zbytek světa (29%)

■ BRIC (45%) (Brazílie, Rusko, Indie, Čína)

■ Ostatní OECD (5%)

■ USA (13%)

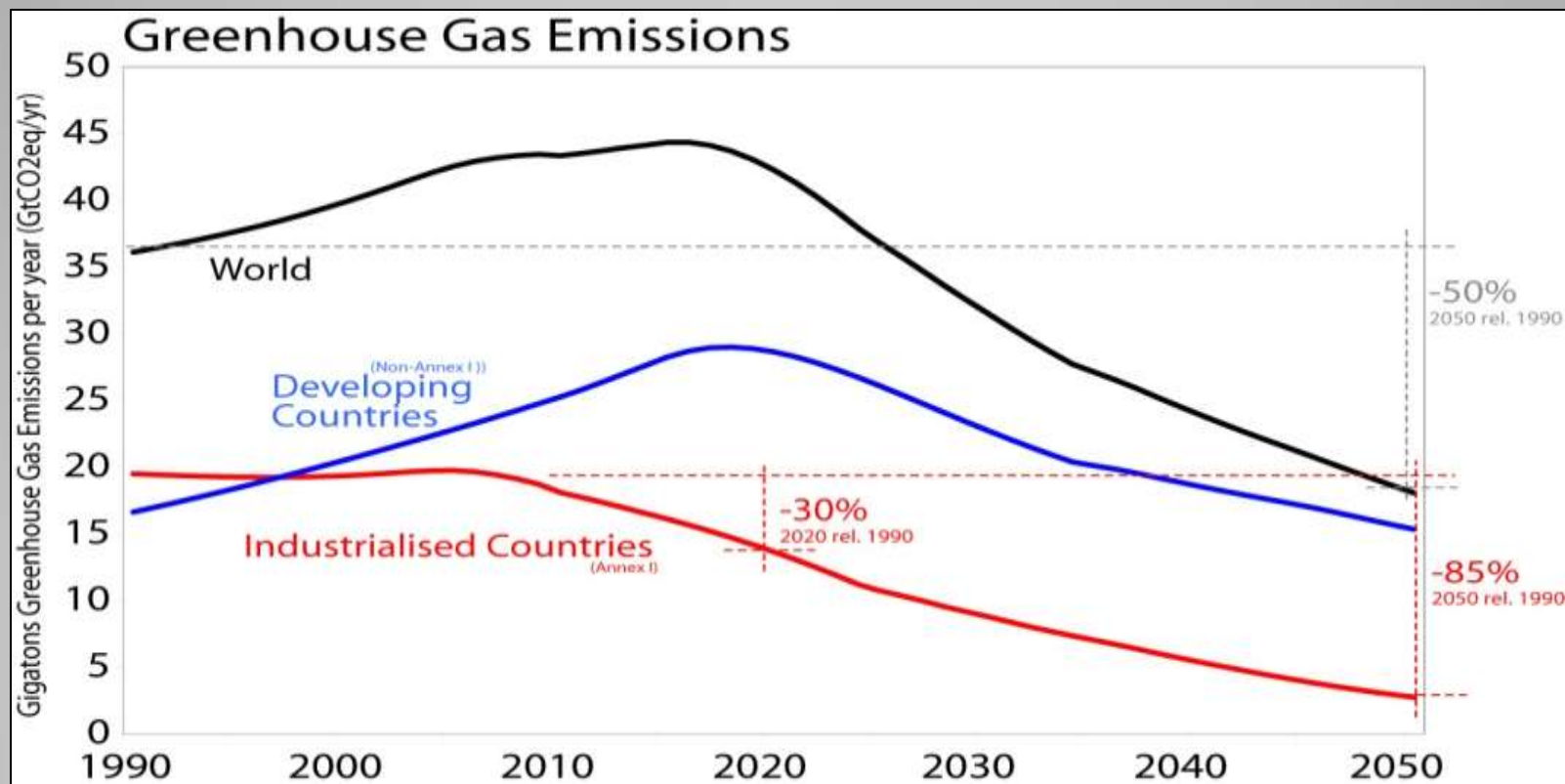
■ Západní Evropa (8%)

Zdroj: The Economics of Climate Change Mitigation, OECD, 2009

Co je nutné dosáhnout?

- Teplota do roku 2100 by neměla stoupnout o víc než 2°C
- rozsahu oteplení o 2°C odpovídá koncentrace skleníkových plynů v atmosféře 445 ppm ekvivalentu CO₂ (IPCC)
- Současné koncentrace 375 ppm (předindustriální 280 ppm)
- Celkové roční emise ne víc než 1 000 Gt

Společná vize podle EU:

Zdroj: Prezentace EU na 5. setkání AWG LCA, Bonn, 1. – 12. červen 2009

Současný stav jednání – AWG KP

- AWG KP – Ad hoc Working Group for Further Commitments of Annex I Parties under the Kyoto Protocol (článek 3.9 KP:Čl. 3. 9: „Závazky smluvních stran uvedených v příloze I pro další období se stanoví změnami přílohy B tohoto protokolu, přijatými v souladu s ustanoveními čl. 21 odst. 7. Konference smluvních stran jednající jako shromáždění smluvních stran tohoto protokolu zahájí posuzování těchto závazků nejméně sedm let před koncem prvního kontrolního období uvedeného v odstavci 1 výše.“

AWG KP

- Schází se od roku 2006
- Závazky pro země Přílohy I
- Zlepšení mechanismů
- Pravidla pro započítávání propadů (LULUCF)
- Metodické otázky (GWP, nové plyny a sektory, směrnice...)
- Potenciální důsledky redukčních opatření

Současný stav jednání – AWG LCA

- AWG LCA – Ad hoc Working Group for Long-term Cooperative Action under the Convention – Akční plán z Bali
 - Schází se od roku 2008
 - Závazky pro všechny
 - země přílohy I
 - USA
 - Rozvojové země
 - Adaptace
 - Finance, Transfer technologií

Kodaňská dohoda

- Politická deklarace zatím bez jednohlasné podpory (123 zemí se připojilo, 4 (5) států odmítlo – stav k 28.4.2010)
- Vyjadřuje politickou vůli řešit změny klimatu: „...změny klimatu jsou jednou z největších výzev naší doby. Zdůrazňujeme naši silnou politickou vůli k urychlenému boji proti změnám klimatu v souladu se zásadou společných, ale diferencovaných odpovědností a příslušných schopností.“

Kodaňská dohoda (2)

- Uznává cíl omezení stoupání teploty na maximálně 2°C do roku 2100 (fyzikální vyjádření hlavního cíle Úmluvy)
- Potřeba adaptace, včetně financování
- Závazky pro země přílohy I ve formě kvantifikovaných národních redukčních cílů (-X%)

Strana	Připojení k dohodě	Závazek	Základní rok
Austrálie	Ano	-5% až -25%	2000
Bělorusko	Ano	-5% až -10%	1990
Kanada	Ano	-17%	2005
Chorvatsko	Ano	-5%	1990
EU-27, Švýcarsko, Lichtenštejnsko	Ano	-20% až -30%	1990
Island	Ano	-30%	1990
Japonsko	Ano	-25%	1990
Kazachstán	Ano	-15%	1992
Monako	Ano	-30%	1990
Nový Zéland	Ano	-10% až -20%	1990
Norsko	Ano	-30% až -40%	1990
Ruská federace	Ano	-15% až -25%	1990
Turecko	?	neohlášen	-
Ukrajina	Ano	-20%	1990
USA	Ano	-17%	2005

Kodaňská dohoda (3)

- Rozvojové země budou realizovat národně přiměřené akce (NAMAs) na snížení nebo omezení emisí. Tyto akce budou monitorované, reportované a verifikované (MRV)
 - Domácí akce – domácí MRV
 - Mezinárodně financované akce – mezinárodní MRV

	Rozvojové země
Připojení se k dohodě a ohlášené NAMA	35 zemí: Alžírsko, Arménie, Barbados, Benin, Botswana, Brazílie, Čína, Kostarika, Pobřeží Slonoviny, Eritrea, Etiopie, Gruzie, Ghana, Gabon, Indie, Indonésie, Izrael, Jordánsko, Kongo, Madagaskar, Makedonie, Maledivy, Marshallovy ostrovy, Mauretánie, Mexiko, Mongolsko, Maroko, Moldávie, FYR Makedonie, Korea, Papua Nová Guinea, Konžská republika, Sierra Leone, Singapur, Jižní Afrika
Připojení k dohodě Bez ohlášení NAMA	50 zemí: Afgánistan, Albánie, Bahamy, Bangladéš, Bosna a Hercegovina, Burkina Faso, Butan, Kambodža, Centrální africká republika, Čad, Čile, Jamaika, Kolumbie, Kostarika, Demokratická republika Kongo, Džibuti, Fidži, Gambie, Guatemala, Guajana, Guinea, Kiribati, Kuvajt, Laos, Lesotho, Malawi, Maledivy, Mali, Mozambik, Černá Hora, Namibie, Nepál, Palau, Panama, Peru, Rwanda, Samoa, San Marino, Senegal, Srbsko, Swazijsko, Trinidad a Tobago, Tanzanie, Tonga, Tunis, Spojené Arabské Emiráty, Uganda, Uruguay, Vietnam, Zambie
Jen ohlášené NAMA	1 země: Togo
Nepřipojení se k dohodě:	4 země: Argentina, Ekvádor, Kuvajt, Nauru, (Kuba)
Žádná reakce	43zemí: ... Bolívie... Egypt... Grenada... Honduras... Keňa... Libanon... Mikronésie... Nikaragua... Oman... Thajsko...Tuvalu... Venezuela...

Kodaňská dohoda (4)

- Země Přílohy I poskytnou nové, větší a dodatečné finanční zdroje
 - 30 miliard USD pro období 2010 – 2012 (fast-start funding). Z toho EU 10,6 miliardy USD (ČR ročně asi 100 milionů korun), Japonsko přes 11 miliard dolarů a USA asi 3,6 miliardy USD.
 - 100 miliard USD ročně do roku 2020 – z veřejných i soukromých, bilaterálních a multilaterálních zdrojů, včetně alternativních zdrojů financování.
 - "Rozvinuté země budou poskytovat adekvátní, předvídatelné a setrvalé finanční zdroje, technologie a kapacity pro podporu realizace adaptačních opatření v rozvíjejících se zemích."

Kodaňská dohoda (5)

- Nový Kodaňský zelený klimatický fond
- Mechanismus spravování bude mít stejné zastoupení z rozvinutých a rozvojových zemí
- Vytvoření nového mechanismu na podporu transferu technologií
- Založení mechanismu mobilizace finančních zdrojů na zabránění odlesňování (REDD+)
- Do konce roku 2015 se ukončí posouzení implementace a možnost zvýšení ambice cíle dohody na 1,5°C

Negativa Kodaňské dohody

- Dohoda není formálně přijata, konference ji jenom vzala na vědomí
- Nestanovuje střednědobý a dlouhodobý globální redukční cíl
- Individuální redukční závazky AI a mitigační aktivity NAI jsou nedostatečné vzhledem ke snaze udržet nárůst teploty pod 2°C
- Dohoda není právně závazná a ani explicitně neuvádí, že by budoucí dohoda měla být právně závazná

Pozitiva Kodaňské dohody

- Explicitně uvádí cíl 2°C, s možností revidovat tento cíl na 1,5°C v roce 2015 na základě nových vědeckých poznatků
- Stanovuje formát závazků pro AI a zejména pro NAI – NAMAs
- Definuje finanční závazky pro rozvinuté země: fast-start do roku 2012 a dlouhodobé financování do roku 2020
- Otevírá cestu k omezení emisí z odlesňování
- Posouvá adaptaci na významnější pozici
- Spoléhá na pokračování AWG KP a AWG LCA

Co dál?

- EU: Zvýšení ambice na -30%: za jakých podmínek?
- Pokračování ve své klimatické politice – implementace Klimaticko-energetického balíčku
- zintenzivnění diplomatických aktivit s cílem zvýšit redukční ambice rozvinutých zemí (zejména USA) a mitigačních aktivit rozvojových zemí (zejména Čína)

Co dál? (2)

- **2010:**

- 9. – 11. duben AWGs Bonn, Německo – plán a rok 2010
- Červen 2010 – AWG KP, AWG LCA, Bonn, Německo
- Dvě další setkání (srpen, říjen?)
- Prosinec 2010 – 16. konference stran Úmluvy a 6. setkání stran Protokolu, Mexiko, → nová právně závazná dohoda? Pro země přílohy I?

Co dál? (3)

- **2011** – 17. konference stran Úmluvy a 7. setkání stran Protokolu, Johannesburg, Jižní Afrika → nová právně závazná dohoda? Pro ostatní mimo přílohy I?

Ďakujem za pozornosť.

Kontakt:

Ing. Gabriela FISCHEROVÁ
F.CON, s. r. o.
Podzáhradná 49
821 07 Bratislava
Slovenská republika

Tel.: +421 2 43 63 11 56

Fax: +421 2 43 63 11 58

Mobil: +421 915 435 213

E-mail: fischerova@fcon.sk